

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIJA MAIKLA KOLINSA
[ANTHONY MICHAEL COLLINS]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 2. martā¹

Apvienotās lietas C-711/21 un C-712/21

XXX (C-711/21)

XXX (C-712/21)

pret

État belge, ko pārstāv Secrétaire d'État à l'Asile et la Migration (Patvēruma un migrācijas lietu valsts sekretārs)

(*Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Imigrācijas politika – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 4., 7. un 47. pants – Direktīva 2008/115/EK – To trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi – Atgriešanas lēmums – Apstākļu maiņa saistībā ar trešās valsts valstspiederīgā ģimenes dzīvi un veselības stāvokli pēc atgriešanas lēmuma pieņemšanas – Paļaušanās uz apstākļu maiņu pēc starptautiskās aizsardzības procedūras pabeigšanas – Galīgais brīdis, kad var atsaukties uz apstākļu maiņu – LESD 267. pants – Strīda turpināšanās pamatlietā – Iesniedzējtiesas pienākums pārbaudīt – Lojālas sadarbības princips – LES 4. panta 3. punkts – Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība

I. Ievads

1. Šie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz diviem atgriešanas lēmumiem, kurus Beļģijas iestādes pieņēma attiecībā uz prasītājiem pamatlietā (turpmāk tekstā – “prasītāji”) pēc viņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu noraidīšanas. *Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija)² lūdz Tiesu lemt par atgriešanas lēmumu atbilstību Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 4., 7. un 47. pantam un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi³ (turpmāk tekstā – “Atgriešanas direktīva”) 5. pantam, 6. panta 6. punktam un 14. pantam. Šajā kontekstā *Conseil d'État* (Valsts padome) vēlas noskaidrot, vai tiesa, kas pārbauda šo atgriešanas lēmumu tiesiskumu, var ņemt vērā prasītāju ģimenes dzīves un/vai veselības stāvokļa izmaiņas, kas ir notikušas pēc tam, kad tika apstiprināta lēmumu par viņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu noraidīšanu spēkā esamība.

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² 2021. gada 4. novembris.

³ OV 2008, L 348, 98. lpp.

II. Strīds pamatlietā

A. Lieta C-711/21

2. XXX, trešās valsts valstspiederīgais, ieradās Beļģijā 2017. gada 16. martā. 2017. gada 24. martā viņš vērsās kompetentajā iestādē ar lūgumu atzīt viņu par bēgli. 2017. gada 20. jūlijā *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Ģenerālkomisārs bēgļu un bezvalstnieku jautājumos, Beļģija) (turpmāk tekstā – “ģenerālkomisārs”) noraidīja XXX pieteikumu un atteicās arī piešķirt viņam alternatīvo aizsardzību. Pamatojoties uz šo atteikumu, 2017. gada 26. jūlijā kompetentā iestāde uzdeva XXX atstāt Beļģijas teritoriju.

3. 2017. gada 21. augustā XXX pārsūdzēja ģenerālkomisāra 2017. gada 20. jūlija lēmumu par atteikumu piešķirt viņam starptautisko aizsardzību *Conseil du contentieux des étrangers* (Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome, Beļģija) (turpmāk tekstā – “padome”). Padome noraidīja šo pārsūdzību 2018. gada 11. janvārī.

4. 2017. gada 24. augustā XXX pārsūdzēja padomes 2017. gada 26. jūlija rīkojumu, ar kuru viņam tika uzdots atstāt Beļģiju. Tiesas sēdē XXX iesniedza dokumentus, kas apliecināja viņa ģimenes dzīves un veselības stāvokļa izmaiņas. Ar 2019. gada 22. oktobra nolēmumu padome noraidīja šo pārsūdzību. Padome uzskatīja, ka XXX vairs nevarēja apstrīdēt 2017. gada 26. jūlija rīkojumu, ar kuru viņam tika uzdots atstāt Beļģiju, jo 2018. gada 11. janvāra lēmums noraidīt sūdzību par ģenerālkomisāra atteikumu piešķirt viņam starptautisko aizsardzību bija galīgi atrisinājis šo jautājumu. Padome uzskatīja, ka, izvērtējot rīkojuma atstāt Beļģijas teritoriju tiesiskumu, tā nevarēja ņemt vērā notikumu attīstību pēc šī rīkojuma pieņemšanas⁴. Padome arī nosprieda: XXX arguments, ka iestādes nevarēja pieņemt rīkojumu, ar kuru viņam tiek pieprasīts atstāt teritoriju, kamēr tiek izskatīta viņa pārsūdzība par ģenerālkomisāra lēmumu nepiešķirt viņam starptautisko aizsardzību, nav pieņemams, jo viņa pārsūdzība par šo lēmumu tika izskatīta 2018. gada 11. janvārī.

5. 2019. gada 6. novembrī prasītājs iesniedza apelācijas sūdzību *Conseil d'État* (Valsts padome) par padomes 2019. gada 22. oktobra lēmumu. Pirmkārt, *Conseil d'État* (Valsts padome) uzskata, ka saistībā ar pieteikumu atcelt rīkojumu par Beļģijas teritorijas atstāšanu, padomei principā ir jāpārbauda šis rīkojums *ex tunc*. Otrkārt, tā pauž viedokli, ka spriedumā *Gnandi* nav skaidri noteikts brīdis, kurā trešās valsts valstspiederīgais var izmantot apstākļu maiņu šim nolūkam, un tādējādi tajā nav lemts par to, vai tiesa var ņemt vērā apstākļus, kas rodas pēc atgriešanas lēmuma pieņemšanas⁵. Šādai pieejai var būt būtiska ietekme uz Atgriešanas direktīvas piemērošanu, it īpaši tās 5. pantu, kurā ir paredzēts, ka, īstenojot šo direktīvu, dalībvalstis pilnībā ņem vērā tostarp attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā ģimenes dzīvi un veselības stāvokli.

⁴ Atsaucoties uz spriedumu, 2018. gada 19. jūnijs, *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465; turpmāk tekstā – “spriedums *Gnandi*”).

⁵ Atgriešanas direktīvas 6. panta 1. punktā ir precizēts, ka, “neskarot šā panta 2. līdz 5. punktā minētos izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā”. Tās 6. panta 6. punktā ir noteikts, ka “ši direktīva neaizliedz dalībvalstīm ar vienu administratīvu vai tiesas lēmumu vai tiesas aktu, kā tas noteikts attiecīgās valsts tiesību aktos, pieņemt lēmumu par likumīgas uzturēšanās izbeigšanu kopā ar atgriešanas lēmumu un/vai izraidīšanas lēmumu, neskarot procesuālās garantijas, kas paredzētas III nodaļā, kā arī saskaņā ar citiem attiecīgiem Kopienas un valstu tiesību aktu noteikumiem”.

B. Lieta C-712/21

6. 2016. gada 29. februārī XXX vērsās kompetentajā iestādē ar lūgumu atzīt viņu par bēgli. 2016. gada 30. septembrī ģenerālkomisārs noraidīja viņas pieteikumu un atteicās arī piešķirt viņai alternatīvo aizsardzību. Atsaucoties uz ģenerālkomisāra lēmumu, 2016. gada 6. oktobrī kompetentā iestāde uzdeva XXX atstāt Beļģijas teritoriju.

7. 2016. gada 28. oktobrī XXX iesniedza sūdzību padomē par ģenerālkomisāra 2016. gada 30. septembra lēmumu. Šī sūdzība tika noraidīta 2017. gada 19. janvārī. 2016. gada 7. novembrī XXX pārsūdzēja padomes 2016. gada 6. oktobra rīkojumu par teritorijas atstāšanu. Pēc tiesas sēdes, kurā XXX iesniedza dokumentus, kas attiecas uz viņas privāto dzīvi, padome ar 2019. gada 22. oktobra nolēmumu noraidīja viņas pārsūdzību par rīkojumu atstāt teritoriju. Šī tiesa vadījās pēc tiem pašiem apsvērumiem, kas izklāstīti šo secinājumu 4. punktā.

8. XXX iesniedza apelācijas sūdzību *Conseil d'État* (Valsts padome) par padomes 2019. gada 22. oktobra nolēmumu. Tādu pašu iemeslu dēļ, kas izklāstīti šo secinājumu 5. punktā, *Conseil d'État* (Valsts padome) uzskatīja, ka spriedumā *Gnandi* nav noteikts brīdis, līdz kuram iestāde, kas izskata atgriešanas lēmuma tiesiskumu, var ņemt vērā apstākļu maiņu, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgā ģimenes dzīvi.

9. Pamatlietās C-711/21 un C-712/21 *Conseil d'État* (Valsts padome) uzskatīja, ka saskaņā ar Hartas 4.⁶, 7. un 47. pantu, kā arī Atgriešanas direktīvas 5. pantu, 6. panta 6. punktu un 14. pantu tiesai, kas pārbauda tāda rīkojuma atstāt teritoriju tiesiskumu, kas ir pieņemts pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidījuma, ir jāņem vērā prasītāja ģimenes dzīves vai veselības stāvokļa izmaiņas, kuras notikušas pirms šīs pārskatīšanas dienas. Līdz ar to *Conseil d'État* (Valsts padome) apturēja tiesvedību abās lietās un uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “(1) Vai [Hartas] 4.⁷, 7 un 47. pants un Atgriešanas direktīvas 5., [6. panta 6. punkts] un 13. pants, skatot kopsakarā ar [spriedumu *Gnandi*], ir jāinterpretē tādejādi, ka tiesa, kurā iesniegta pārsūdzība par atgriešanas lēmumu, kas ir pieņemts pēc lēmuma atteikt piešķirt starptautisko aizsardzību, vērtējot atgriešanas lēmumu, var ņemt vērā apstākļu izmaiņas, kuras būtiski ietekmē situācijas vērtējumu, ņemot vērā [Atgriešanas direktīvas] 5. pantu, tikai tad, ja tās notikušas, pirms [padome] ir noslēgusi starptautiskās aizsardzības procedūru?
- (2) Vai apstākļiem, kuri norādīti [Atgriešanas direktīvas] 5. pantā ir jābūt notikušiem laikā, kad ārvalstnieks likumīgi uzturējās valstī vai viņam bija atļauja palikt?”

III. Tiesvedība tiesā

10. Ar 2022. gada 4. janvāra lēmumu Tiesas priekšsēdētājs apvienoja lietas C-711/21 un C-712/21 mutvārdu un rakstveida procesā, kā arī sprieduma taisīšanai.

11. Prasītāji, Beļģijas un Nīderlandes valdība un Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus.

⁶ Hartas 4. pants neattiecas uz lietu C-712/21, jo prasītāja nav norādījusi uz šīs tiesību normas pārkāpumu.

⁷ Lietā C-711/21 un lietā C-712/21 uzdotie prejudiciālie jautājumi ir identiski, izņemot to, ka lietā C-712/21 *Conseil d'État* (Valsts padome) uzskatīja, ka nav nepieciešams jautājumā iekļaut Hartas 4. pantu.

12. Beļģijas valdība 2022. gada 29. marta rakstveida apsvērumos apgalvoja, ka abas lietas esot nepieņemamas, jo iesniedzējtiesas lūgtā Savienības tiesību interpretācija vairs neesot nepieciešama, lai tā varētu pieņemt nolēmumu. 2020. gada 30. martā kompetentā iestāde prasītājam lietā C-711/21 izsniedza uzturēšanās atļauju⁸. 2021. gada 8. martā kompetentā iestāde prasītājam lietā C-712/21 piešķīra uzturēšanās atļauju, kas bija derīga līdz 2021. gada 18. februārim un pēc tam atjaunota līdz 2023. gada 18. februārim⁹. Beļģijas valdība arī informēja Tiesu, ka 2022. gada 24. februārī Beļģijas kompetentā iestāde¹⁰ ir paziņojusi *Conseil d'État* (Valsts padome) par šīm izmaiņām.

13. 2022. gada 17. jūnijā Tiesas priekšsēdētājs rakstveidā vērsās pie *Conseil d'État* (Valsts padome), lai uzzinātu, vai prasītājiem ir uzturēšanās tiesības Beļģijā, un apstipriņošas atbildes gadījumā – vai tā vēlas uzturēt savus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu. 2022. gada 27. jūnijā *Conseil d'État* (Valsts padome) pēc prasītāju advokāta uzklaušīšanas apstiprināja, ka katram no viņiem ir piešķirtas uzturēšanās tiesības Beļģijā. Tomēr tā vēlējās uzturēt savus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu. *Conseil d'État* (Valsts padome) norādīja, ka saskaņā ar prasītāju advokāta teikto viņu tiesības uzturēties Beļģijā ir pagaidu tiesības un Beļģijas valdība nav atsaukusi atgriešanas lēmumus. Prasītāju advokāts apgalvoja, ka gadījumā, ja viņu uzturēšanās tiesības Beļģijā netiks pagarinātas, Beļģijas valdība varot mēģināt atjaunot atgriešanas procedūru, pamatojoties uz atgriešanas lēmumiem, kas pieņemti attiecībā uz prasītājiem.

14. Ņemot vērā *Conseil d'État* (Valsts padome) atbildi, 2022. gada 6. jūlijā tiesnesis referents un ģenerāladvokāts lūdza¹¹ Beļģijas valdību informēt Tiesu par attiecībā uz prasītājiem pieņemto atgriešanas lēmumu pašreizējo statusu vai jebkuriem citiem atgriešanas lēmumiem, kas varētu būt pieņemti attiecībā uz viņiem. 2022. gada 15. jūlijā Beļģijas valdība atbildēja, norādot, ka “uzturēšanās atļaujas piešķiršana ir nesaderīga ar atgriešanas lēmumu. Piešķirot uzturēšanās atļauju, atgriešanas lēmums tiek atsaukts saskaņā ar likumu un kompetentajai iestādei nav nepieciešams pieņemt jaunu lēmumu par atgriešanu”. Beļģijas valdība secināja, ka, ņemot vērā neseno *Conseil d'État* (Valsts padome) judikatūru tieši šajā jautājumā¹², prasītājiem vairs neesot intereses turpināt tiesvedību par atgriešanas lēmumu atcelšanu.

15. 2022. gada 20. jūlijā Tiesa nosūtīja *Conseil d'État* (Valsts padome) Beļģijas valdības 2022. gada 15. jūlija atbildi. Tā vēlreiz jautāja, vai *Conseil d'État* (Valsts padome) vēlas uzturēt savus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, un, ja vēlas, tad norādīt iemeslus.

16. 2022. gada 3. augustā *Conseil d'État* (Valsts padome) paziņoja, ka, ņemot vērā prasītāju advokāta un Beļģijas valdības atšķirīgās nostājas, tā nevar atsaukt savus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, iepriekš neuzklaušot lietas dalībniekus un nelemjot par prasītāju interesi uzturēt prasības par lēmumu atcelšanu. Turklāt tā norādīja, ka tiesvedība tajā ir apturēta, kamēr Tiesa nav atbildējusi uz tās lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu. Līdz ar to *Conseil d'État* (Valsts padome) uzskatīja, ka tā nevar lemt par atgriešanas lēmumu statusu un prasītāju interesi uzturēt to prasības.

⁸ Attiecīgā uzturēšanās atļauja ir “F-karte” (“Carte F”). Tā ir derīga piecus gadus.

⁹ Attiecīgā uzturēšanās atļauja ir “A-karte” (“Carte A”). Tā ir derīga vienu gadu un ir atjaunojama.

¹⁰ *Office des étrangers* (Beļģijas Ārvalstnieku birojs).

¹¹ Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 62. panta 1. punktu.

¹² C.E., Nr. 254.100, 2022. gada 24. jūnijs. Šajā spriedumā *Conseil d'État* (Valsts padome) nolēma, ka, ņemot vērā to, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam ir piešķirta uzturēšanās atļauja, “šāds lēmums ir nesaderīgs ar rīkojumu atstāt teritoriju” un “ir akts, kas ir pretrunā pēdējam tādā veidā, ka tas ir izslēdzis šo lēmumu no tiesību sistēmas. Tā kā apstrīdētais administratīvais akts [...] ir zaudējis juridisko spēku, pārsūdzētā sprieduma rezolutīvā daļa vairs nevar būt par pamatu kasācijas sūdzības iesniegšanai. Līdz ar to kasācijas sūdzības iesniedzējam vairs nav nepieciešamās ieinteresētības šajā tiesvedībā.”

IV. Par Tiesas kompetenci atbildēt uz prejudiciālajiem jautājumiem

17. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi saskaņā ar LESD 267. pantu, attiecas atbilstības prezumpcija. Šajā tiesību normā paredzētās Tiesas un valsts tiesu sadarbības ietvaros tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas konkrētos apstākļus, var noteikt gan prejudiciāla nolēmuma nepieciešamību, lai tā varētu pieņemt nolēmumu, gan Tiesai iesniegto jautājumu būtiskumu. Tomēr gan no LESD 267. panta teksta, gan no tā sistēmas izriet, ka valsts tiesa var lūgt sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja vien tā izskata strīdu, kurā tai ir jāpieņem lēmums, ņemot vērā Tiesas atbildi. Tiesa nevar sniegt konsultatīvus atzinumus par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem. Tādējādi lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jābūt nepieciešamam, lai efektīvi atrisinātu strīdu iesniedzējtiesā¹³.

18. No tā izriet, ka Tiesa attiecīgā gadījumā var pārbaudīt apstākļus, kādos valsts tiesa tai ir iesniegusi lietu, lai noskaidrotu, vai tai ir atbilstoša kompetence, un it īpaši lai noteiktu, vai lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai ir kāda saistība ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, lai Tiesai nebūtu jāsniedz konsultatīvi atzinumi par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem¹⁴. Ja izrādās, ka uzdotais jautājums ir acīmredzami nebūtisks, lai izlemtu lietu, Tiesai ir jākonstatē, ka tiesvedība ir jāizbeidz¹⁵.

19. LESD 267. pantā paredzētā prejudiciālā nolēmuma procedūra, ar kuru tiek veidots dialogs starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, ir ar Līgumiem radītās tiesu sistēmas stūrakmens. Tās mērķis ir nodrošināt vienotu Savienības tiesību interpretāciju, tādējādi garantējot tostarp to saskaņotību, pilnīgu iedarbību un autonomiju¹⁶. LESD 267. pants un ar to izveidotā tiesiskā dialoga un sadarbības sistēma ir *lex specialis*, kas pauž LES 4. panta 3. punktā¹⁷ noteikto pamatprincipu, saskaņā ar kuru Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir pienākums lojāli sadarboties, pildot no Līgumiem izrietošos uzdevumus¹⁸. Valsts tiesām kā valsts iestādēm šis princips ir saistošs attiecībās ar Savienības iestādēm, tostarp Tiesu¹⁹. Lojālas sadarbības pienākumam pēc būtības ir savstarpējs raksturs, kā tas izriet no LES 4. panta 3. punkta teksta, kurā ir atsauce uz “patiesu savstarpēju cieņu” starp Eiropas Savienību un dalībvalstīm²⁰. LESD 267. pantā noteiktajā

¹³ Skat. spriedumus, 2013. gada 27. jūnijs, *Di Donna* (C-492/11, EU:C:2013:428, 24.–26. punkts un tajā minētā judikatūra); 2014. gada 27. februāris, *Pohotovost* (C-470/12, EU:C:2014:101, 27.–29. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2020. gada 24. novembris, *Openbaar Ministerie* (Dokumentu viltošana) (C-510/19, EU:C:2020:953, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹⁴ Lai gan *Conseil d'État* (Valsts padome) nezināja, ka prasītājiem 2021. gada 4. novembrī bija uzturēšanās atļauja, tā vēlāk neinformēja Tiesu par šīm izmaiņām, lai gan tai par šīm izmaiņām tika paziņots 2022. gada 24. februārī. Šajā kontekstā Ieteikumu valsts tiesām par prejudiciālās tiesvedības ierosināšanu (OV 2019, C 380, 1. lpp.) 26. punktā tostarp ir norādīts, ka “[iesniedzējtiesai] ir jāinformē Tiesa par jebkuru procesuālu notikumu, kas varētu ietekmēt tiesvedības turpināšanu tajā [...]”.

¹⁵ Spriedums, 2013. gada 24. oktobris, *Stoilov i Ko* (C-180/12, EU:C:2013:693, 38. punkts). Lai gan šajā tiesvedībā Beļģijas valdība izvirzīja jautājumu par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, no iepriekš minētā sprieduma un sprieduma *Gnandi* (31. punkts) izriet, ka Tiesa var ierosināt jautājumu par šādu lūgumu pieņemamību pēc savas iniciatīvas. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu iesniedzējtiesa aptur lietas izskatīšanu. Tomēr Tiesas Reglamenta 101. pantā ir paredzēts, ka Tiesa var lūgt iesniedzējtiesu sniegt paskaidrojumus.

¹⁶ Spriedums, 2021. gada 2. marts, A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība) (C-824/18, EU:C:2021:153, 90. punkts).

¹⁷ Skat. Temple Lang, J., *The Development by the Court of Justice of the Duties of Cooperation of National Authorities and Community Institutions Under Article 10 EC*, Fordham International Law Journal, 2007, 31. sēj., 5. izd., 1517. lpp. Skat. arī Klamert, M., “Article 4 TEU”, no: Kellerbauer, M., Klamert, M., un Tomkin, J., (red.), *The EU Treaties and the Charter of Fundamental Rights: A Commentary*, Oxford University Press, Ņujorka (tiešsaiste), 2019, 35.–60. lpp.

¹⁸ Dalībvalstīm ir jāveic visi atbilstošie pasākumi, vispārēji vai īpaši, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem. Tās veicina Savienības uzdevumu izpildi un atturas no jebkādiem pasākumiem, kas varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu.

¹⁹ Saskaņā ar LES 4. panta 3. punktu, dalībvalstu tiesām tiek prasīts veikt visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu Savienības tiesību piemērojamību un efektivitāti. Skat. spriedumu, 2020. gada 17. decembris, Komisija/Slovēnija (ECB arhīvi) (C-316/19, EU:C:2020:1030, 119. un 124. punkts).

²⁰ Rikojums, 1990. gada 13. jūlijs, *Zwartveld* u.c. (C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 17. punkts).

tiesvedības funkciju sadalē valsts tiesu un Tiesas starpā Tiesa sniedz prejudiciālu nolēmumu, principā neizvērtējot apstākļus, kādos valsts tiesas ir uzdevušas prejudiciālus jautājumus un vēlas piemērot attiecīgo(-ās) Savienības tiesību aktu normu(-as). Citādi tas ir tikai gadījumos, kad vai nu šķiet, ka LESD 267. panta procedūra ir ļaunprātīgi izmantota un pielietota, lai viltus strīda ceļā panāktu Tiesas nolēmuma pieņemšanu, vai arī ir acīmredzams, ka Tiesas interpretācijai iesniegtās Savienības tiesību normas nevar tikt piemērotas, lai izspriestu lietu, saistībā ar kuru ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu²¹.

20. Ņemot vērā Beļģijas valdības rakstveida apsvērumos izvirzīto iebildi par nepieņemamību un Tiesas, *Conseil d'État* (Valsts padome) un Beļģijas valdības saraksti, pastāv ievērojamas neskaidrības par to, vai *Conseil d'État* (Valsts padome) ir jāņem vērā Tiesas atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem, lai atrisinātu tajā izskatāmos strīdus. Šajā ziņā *Conseil d'État* (Valsts padome) judikatūra, ko Beļģijas valdība minēja savā 2022. gada 15. jūlija atbildē Tiesai, skaidri norāda, ka Tiesas nolēmums nav nepieciešams, lai efektīvi izskatītu apelācijas sūdzības *Conseil d'État* (Valsts padome), ņemot vērā to, ka atgriešanas lēmumi, kas ir šo sūdzību priekšmets, šķiet, ir izslēgti no Beļģijas tiesību sistēmas²².

21. Lai gan galu galā tas ir jālemj *Conseil d'État* (Valsts padome), šī tiesu iestāde – kad 2022. gada 20. jūlijā Tiesa vēlreiz lūdza norādīt, vai tā vēlas uzturēt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, un apstiprinošas atbildes gadījumā – kāpēc, tā nepievērsās sava nesen pieņemtā nolēmuma atbilstības analīzei – vienkārši apstiprināja savu vēlmi uzturēt šos lūgumus, nepaskaidrojot, kā tie ietekmē izskatāmo strīdu iznākumu²³. *Conseil d'État* (Valsts padome) tikai atsaucas uz nepieciešamību uzklaut lietās dalībniekus pirms lēmuma pieņemšanas apstākļos, kad tajā notiekošā tiesvedība ir apturēta.

22. Ņemot vērā neseno *Conseil d'État* (Valsts padome) judikatūru²⁴ un faktu, ka kompetentā Beļģijas iestāde to bija informējusi par uzturēšanās atļauju izsniegšanu prasītājiem un ka šī tiesa vairākkārt bija izvaicājusi prasītāju advokātu šajā jautājumā²⁵, nav skaidrs, kāpēc *Conseil d'État* (Valsts padome) acīmredzami nevēlas pilnībā atbildēt uz Tiesas uzdoto jautājumu, tādējādi palīdzot Tiesai izpildīt tās uzdevumu nodrošināt, ka, interpretējot Līgumus, tiek ievērots likums²⁶.

23. Secinājumos lietā *Di Donna* ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*] minēja, ka sadarbības gars, kurā noris prejudiciālā nolēmuma procedūra, paredz, ka iesniedzējtiesai ir jāievēro Tiesas uzdevums “palīdzēt dalībvalstu tiesām, nevis sniegt atzinumus par vispārīgiem vai hipotētiskiem

²¹ Spriedums, 1990. gada 8. novembris, *Gmurzynska-Bscher* (C-231/89, EU:C:1990:386, 23. punkts).

²² Skat. C.E., Nr. 254.100, 2022. gada 24. jūnijs. *Conseil d'État* (Valsts padome) ir jāpārbauda nacionālās judikatūras atbilstība un saturs pamatlietā izskatāmo strīdu kontekstā. Šķiet, ka, ņemot vērā iesniedzējtiesas veikto pārbaudi, tās nostāja šajā jautājumā pēdējā laikā ir mainījusies. Skat. spriedumu, 2021. gada 15. aprīlis, *État belge* (Apstākļi pēc pārsūtišanas lēmuma pieņemšanas) (C-194/19, EU:C:2021:270, 20. punkts), kas attiecas uz līdzīgu pārsūdzības tiesvedību *Conseil d'État* (Valsts padome). Šajā lietā *Conseil d'État* (Valsts padome) pēc Tiesas lūguma sniegt informāciju norādīja, ka pamatlietā iesniegtajai apelācijas sūdzībai, ar kuru tiek apstrīdēta lēmuma noraidīt prasītāja patvēruma pieteikumu un rīkojuma atstāt Beļģijas teritoriju tiesiskums, ir priekšmets, jo tā attiecas uz tiesas nolēmumu, kuru nekādi faktiskie apstākļi nevar izslēgt no tiesību sistēmas.

²³ Turpretim skat. sprieduma *Gnandi* 32. un 33. punktu, kur *Conseil d'État* (Valsts padome) saprotami paskaidrojusi, kāpēc tai bija nepieciešama Tiesas atbilde, lai atrisinātu tajā izskatāmo strīdu, un kāpēc tā vēlējas uzturēt savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Skat. arī spriedumu, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 30. un 31. punkts), kurā *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) paskaidroja, ka, lai gan tajā izskatāmā lieta par atteikumu izsniegt termiņuzturēšanās atļauju ir atrisināta, Tiesas atbilde uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir lietderīga, lai izlemtu neatrisināto jautājumu par kompensāciju, kas pienāktos šāda atteikuma rezultātā.

²⁴ Skat. C.E., Nr. 254.100, 2022. gada 24. jūnijs.

²⁵ Šķiet, ka saskaņā ar iesniedzējtiesas veikto pārbaudi tā šajā jautājumā nav vērsusies pie Beļģijas kompetentās iestādes.

²⁶ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība) (C-824/18, EU:C:2021:153, 107. punkts).

jautājumiem”²⁷. Secinājumos lietā *Pohotovost* ģenerālvokāts N. Vāls [*N. Wahl*] norādīja, ka “valstu tiesām ir jāpaskaidro iemesli, kuru dēļ tās uzskata, ka atbilde uz šo tiesu jautājumiem ir nepieciešama lietas risinājumam. Tiesas pienākums ievērot valsts tiesas atbildību vienlaikus nozīmē, ka valsts tiesai ir jāievēro pašas Tiesas pildītais uzdevums prejudiciālo nolēmumu jomā. Tiesa, piemēram, vēl nesen ir secinājusi, ka tai nav jālemj, ja iesniedzējtiesa, neraugoties uz tai izteikto aicinājumu, ir atstājusi spēkā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, nepaužot nostāju par sekām, kādas rada norise vai notikums, ko Tiesa ir zinājusi, gan attiecībā uz lēmumu pamatlietā, gan prejudiciālo jautājumu atbilstību pamatlietas risinājumam”²⁸.

24. Man šķiet, ka, īstenojot šo sadarbību, *Conseil d'État* (Valsts padome) būtu varējusi atcelt tajā esošās tiesvedības apturēšanu, uzklaut lietās dalībniekus šajā jautājumā un lemt par to, vai saskaņā ar Beļģijas tiesībām eksistē attiecībā uz prasītājiem pieņemtie atgriešanas lēmumi. Šajā kontekstā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts tiesību norma, kas liedz LESD 267. panta procedūras norisi, ir jāatstāj bez piemērošanas²⁹. Pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošo informāciju, šī prejudiciālā tiesvedība ir *prima facie* apšaubāma tādā ziņā, ka Tiesas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem var nebūt vajadzīgas, lai iesniedzējtiesa varētu atrisināt tajā izskatāmos strīdus³⁰. Ņemot vērā to, ka kopš prejudiciālo jautājumu iesniegšanas ir mainījušies prasītāju apstākļi, pastāv arī nepārprotams risks, ka Tiesa tērēs vērtīgus resursus, atbildot uz šiem lūgumiem. Šie apsvērumi neskar *Conseil d'État* (Valsts padome) tiesības iesniegt jaunus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, līdz ko tā būs pārbaudījusi, ka atbildes uz šiem jautājumiem ir nepieciešamas, lai efektīvi atrisinātu tajā izskatāmo strīdu³¹.

V. Secinājumi

25. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai konstatēt, ka saskaņā ar LESD 267. pantu tās kompetencē nav atbildēt uz *Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija) 2021. gada 4. novembrī uzdoto jautājumu.

²⁷ Ģenerālvokātes J. Kokotes secinājumi lietā *Di Donna* (C-492/11, EU:C:2013:225, 22. punkts).

²⁸ Ģenerālvokāta N. Vāla secinājumi lietā *Pohotovost* (C-470/12, EU:C:2013:844, 29. punkts).

²⁹ Spriedums, 2021. gada 2. marts, A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība) (C-824/18, EU:C:2021:153, 141. punkts un tajā minētā judikatūra).

³⁰ Tiesas atbilde uz šādos apstākļos uzdotajiem jautājumiem varētu būt līdzvērtīga konsultatīva atzinuma sniegšanai par hipotētiskiem jautājumiem, neievērojot Tiesas uzdevumu LESD 267. pantā paredzētās tiesiskās sadarbības ietvaros.

³¹ Pēc analogijas skat. rīkojumu, 2016. gada 12. maijs, *Security Service* u.c. (no C-692/15 līdz C-694/15, EU:C:2016:344, 30. punkts).